

ململانيکاني نيوان سهرؤکی ئهنجومهن و پاريزگار توندتر دهبيتوه

سهرؤکی ئهنجومهنې سه لاهه ددين له چاوه پروانی دادگای ئيتيحادی و، پاريزگاريش له چاوه پروانی مه رسومی کو ماريدايه

ناکو هوريني
په کورتوو/ گهرميان

سکالايهک پيشکهش به دادگای ئيتيحادی ده کهن، په کينک لهو بابه تانه بریتييه له ساخته بی پروانامه کدی سهرؤک، ته مه و ویرای شهوی که دوو جار نووسراو له ههر دوو لیژنه می قانونی و هدرتسه کانی په رله مانه وه هاتووه له سهر له ده ستدانی سیفته تی ئه ندامیته سهرؤکی ئه نجومهن به هوی ناتوه اوای مهرجه کانی ئه ندامیته، که خوی له نه بوونی پروانه مهی نامه دیدا ده گرتتوه، له بهرامبهر دا ئه نجومهن بهر په رچی بپرايه کانی په رله مان ده داته وه به نووسراو.

نه کاتسه وه، شهوا ده ستبه رداري پوسته کدی خوی ناییت.

به تاري گنده لیه وه پاريزگار دهره کهن

به پتی چند لیدوانیکی روظانامه وانی تاییدت به روظانامی په کورتوو، کینشه کان ههم نارچه بیه و هم مه سه له می عه شائیریشی تیده که ویت، په کینک له بیانوه کانی شه چند کوله یه که پاريزگار ییان دهر کردوه و له (۱۹) ئه ندام پیکدین، بریتييه له وهی که حیزبه کدی پاريزگار موداخه له می فهرانگه کانی سه لاهه ددين ده کات پاريزگاريش فهرانگه کانی تالان کردوه بؤ حیزبه کدی خوی، شه و چند کوله یه که پیکه وه دنکیان له سهر دهر کردنی پاريزگار داوه، بریتی بوون له کوله کانی (بهری تورکمانی به دوو ئه ندام و لیستی عیراقیه، که پینچ ئه ندامیان هه یه، به لام چوار ئه ندامیان دنکیان داوو و لیستی جموعیش، که سی ئه ندامیان هه یه و لیستی سه لاهه ددين نیشتمانیش دوو ئه ندام و لیستی تیئیلافی دولته تی قانون دوو ئه ندام و لیستی حیوار سی ئه ندامیان هه یه، که دوو ئه ندامیان دنکیاندا) له کوی شه و چند ئه ندامی که دنکیان بؤ دهر کردنی پاريزگار داوه، چوار یان شیعه مه زه دین.

که یسی سهرؤک له مه حکمه یه و که یسی پاريزگاريش له سهرؤکایه تی کو مار

نیستا که یسه کدی سهرؤکی ئه نجومهن له مه حکمه می تیئیحاده بیه و هه روه که ئه ندامیکی ئه نجومهن تاییدت به روظانامی په کورتوو راگه یان دوه سهرؤک یی وایه هه رکات که یسه کدی په کلا ییتسه وه و بسسه لیژنیت که پروانامه کدی قانونی نیسه، یاخود قه یدیکی له سهره، شهوا نامه ده بیت شویته کدی به جیبه لیت، به لام هه تاکو ئه وکاته می مه حکمه که یسه کدی په کلا یی نه کاتسه وه، نامه ده ناییت شویته کدی به جیبه لیت.

په روارې (۹/۳) سالی راپدوو به پړه ی (۱۷) دنگ له کوی (۲۸) دنگ له ئه نجومهنی پاريزگای سه لاهه ددين بپريسه ساری له سهر کارلاپردنی پاريزگار دهرچوو، هه رچی یانزه دنگه کدی تره (۷) له گه ل مانه وه یدا بووه و (۳) دنگیش سپی بووه و (۱) دنگی تریش نامه دی کوی بوونه که نه بووه له و کاته دا.

پاريزگاريش له کاردانه وهی شو بپرايه ئه نجومهندا په لپه نامه یه ک (تیه تازیک) ده گرتیت و به رزی ده کاتوه بؤ دادگای ئيتيحادی، دواتر له (۱۰/۱۲) دادگاکه وه لایمی په لپه که ده داته وه به په سندر کدی بپرايه کدی ئه نجومهن و ته سد یقکردنی لادانه کدی پاريزگار. پاش گه یشتنی بپرايه کدی دادگای بؤ ئه نجومهن، دواتر ئه نجومهن له (۱۰/۱۸) میکانیزمی هه لپاردنی پاريزگاری نوی داده بیت و بؤ شه مه به سته ش له (۱۰/۲۷) پاريزگار یکی نوی هه لپه بپړین به نامه ده بوونی (۲۲) ئه ندام که (۲۰) ئه ندام دنگ به پاريزگار ه نوییه که ده دات.

هه ولی دهر کردنی سهرؤکی ئه نجومهنیش ده ریت

پاريزگار سهر به بهری ته و افوقی سونیه، بؤیه له بهرامبهر دا وه ک کاردانه یه ک بهری ته و افوق هه ولی له کارلا بردن و دهر کردنی سهرؤکی ئه نجومهن ده دات، که له پینچ ئه ندام پیکدین له نار ئه نجومهندا، بؤ شه مه به سته ش کومه لیک بابه ت له سهر سهرؤکی ئه نجومهن دهنوسن و وه ک

شه و بریاره، به لام بؤ هه لپاردنی پاريزگاری نوی ده ننگاندا، له بهرته وهی بریاری دادگای ئيتيحادی هاتووه ته وه که شه و پساوه ئیت بؤی نیسه پاريزگار ییت، له هه لپاردنی ههر پاريزگایه کی نویندا هه رکه س ته گهر سیاست بکات، شه بیت هه لویستی خوی هه بیت).

ئه نجومهندی واژوو، بؤ شه وهی فهرانگه کان جیبه جی بکهن، به لام له راستیدا هه موو نووسراوه کان پینشوخت پيشانی پاريزگار ده ریت و هامیشیان له سهر دهنوسیت.

لیستی بریایه تی له گه ل دهر کردنی پاريزگار نه بوو، به لام دنگی به پاريزگاری نوی داوه

دهر باره شه و کیشانه ی نیوان ئه نجومهن و پاريزگار (ره شید خورشید - ئه ندامی ئه نجومهنی پاريزگای سه لاهه ددين له سهر لیستی بریایه تی و پیکه وه ژیا نی ناشیانه) به روظانامی په کورتوو راگه یاندا (من وه کو خؤم و وه کو لیسته که ش دنگان نه دا بؤ لبردنی پاريزگار و ته هه فوزمان کرد له سهر

کردوه، ئه نجومهن مانه وهی پاريزگار له پوسته کدی به نایاسی له قه لیم ده دات، شه وه ش به پتی ماده دی (۹۴) ده ستوری عیراقیه، که تیایدا هاتووه فهرانامه کانی مه حکمه می ئيتيحادی له سهر ووی هه موو فهرانامه کانی ولاته وه ده بیت و هه موو لایه ک ده بیت پاپه ند بن پیسه وه، ته نانه ت سهرؤکایه تی کو ماریش، بؤیه ئه نجومهن نووسرای کردوه بؤ هه موو فهرانگه کان که واژوو پاريزگار ناخوات.

نیستا هه رچه نده نووسرای پاريزگار ده چته نار فهرانگه کانسه، به لام فهرانگه کان له ترسی ئه نجومهن ناویرن جیبه جی بکهن بؤیه پاريزگار يش زؤر جار له بری خوی جیکره کانی راده سپیریت به

فهرانگه کان ناویرن کار به نووسراوه کانی پاريزگار بکهن

له بهرته وهی ئه نجومهن بریاری دهر کردنی پاريزگاری داوه و مه حکمه می ئيتيحادیش په سه ندی

باشترکردنی رهوشی جیهان له داؤوس

بهره له ستکارانی سیسته می سهرما یه داری و عه و له مه، که زیاتر خویان له چه په کاند دینینه وه، پیمان وایه که شه و پینش له بیست سال شه و ده مه می له کؤنگری داؤوسدا سیسته می سهرما یه داری و بازار ی تازاد و لیبرالیته وک چاره سهر کردنی کینشه کانی جیهان و وینا ده کرا، شه و ره خدی توندیان ناراسته می شه و بؤ چوونانه ده کرد و پیمان و بسو که سیسته می سهرما یه داری و لیبرالیته و بازار ی رۆشنییران و ده ستبه بژیرانی جیهان دروست کردوه، بؤیه ته وه وهی سهره کی دانیشته کانی داؤوس، که خوی له نزیکه می هه زار دانیشتن ددها، جگه له باسی گؤرانی ناوو هه وا، کؤنگری کؤنپه ناگن، ته لته رناتیقی گونجاو بؤ بووژانه وهی نابوری جیهان، رۆلی هیزه گه وره کان وه که مریکا و چین و بنیاتانه وهی هایتی، بریتی بسو له سهر له نوی بیر کردنه وه بنیاتانه وهی سیسته می نابوری و سهرما یه داری جیهان.

شه وه بزاین که بازار ی تازاد کینسه رکی و به سهره یان هؤکارن، نه ک تامانج، جگه له وه ش سارکوی به توندی ره خدی له بنه ما سهره کیه کانی بازار ی تازاد گرت. مه به ست له دامه زانندی سه کوی نابوری داؤوس، که له سالی (۱۹۷۱) وه له لایه ن پروفیسور (کلاس شقاپ) سه وه دامه زراوه، بریتی بوو له پته و کردنی په یوه ندی نیوان نابوریناسان و هه لیسوروانی بسواری نابوری له پیوه ره کانی شه وروپا و شه مریکا، پاشان به هوی سیسته می نوی جیهانی و گؤل بایزه مه به شداری و باس و خواسه کانی دانیشته کانی داؤوس فراوان بوون و ته وای کینشه نابوری و سیاسیه کانی جیهانی له خؤگرت، هه لیسوروانی کؤنگری داؤوس و پیمان وایه که شه و رۆلیکی بهرچاویان له ده ستیشانکردن و چاره سهر کردنی زؤریک له کینشه نابوری و سیاسیه کاند هه بووه، به تاییه ت له ئاسایبوونه وهی په یوه ندیسه کانی نیوان تورکیا و یونان، که مکر دنه وهی گری نیوان هه ر دوو کؤریا، نه مانی رژی می ناپار تاییدی ته فریقای باشور، نزیکی بوونه یی ته لمانی رۆزه لات و رۆژئاوا و پاشان په کگرتنه وه یان. به پتیسه چه وانه وه چاود ییران و

تاییه ت، راگه یانندن، ناوه نده رۆشنییری و دینیه کان نامه ده بوون. (نیکؤلا سارکوی - سهرؤکی فهرانسا) که پینشتر داوی دامه زانندی سیستمیکی نابوری داوه پهره رانه می کرد بسوو، وه ک (میوانی شه ره فای خوله که ده ستیشان کرا و خویندنه وهی وتاری کردنه وهی دانیشته کانی پی سپندرا. سارکوی له وتاره که یدا بانگه ش می بؤ به ره وشیتیکردنی سیسته می سهرما یه داری کرد، ده ستیشانکردن و دارشتمی ره چه ته یه کی کار بؤ پابه ندبوونی سیسته می سهرما یه داری به ره شته وه به پیویست زانی، له و پیناوه شدا (گؤرینی بنه ما و شیوازی کاری بانکه کان، گؤرینی سیسته می چاود ییری و وره کاری ژمیریاری) له و بواره دا به کاریکی گرتگ و پیویست دایه قه لیم، له به شیک تری وتاره که یدا، سارکوی باسی مه ترسی له ریلادانی عه و له مه می کرد و وتی: " شه و ده مه می که به بیژکه می (نابوری و بازار ی تازاد) (به و مانایه می بازار خوی بؤ خوی کاره کانی ریکخات، دوور له رۆلی ره هنده کانی تری کومه لگه) رازی ده بین، شه وکات عه و له مه له ژیر ریکنی تیه مه دا نامیتیت، که شه وه ش مه ترسیه کی گه وره یه، پیویسته

شه و سال گرتگیه کی زیاتری پندرابوو. له و دانیشته نده نزیکه می (۳۰) سهرؤک و (۶۰) شالیاری ولاتان و زیاتر له (۲۵۰۰) که سایه تی جیهانی، که له نیویاندا نویتسه رانی ریکخراوه کانی کومه لگه می مه ددی که رتی

رؤژانسی (۲۷-۳۱) ی یانیوه ر، سه کوی نابوری جیهانی له شاری داؤوس له سويسرا، دانیشتمی سالته می خوی گرتیدا. به هوی قه ییرانی نابوری جیهان و چله مین سالیادی دامه زانندی سه کوی نابوری داؤوس، کؤنگری

نالی پینجوینی سويسرا

له ژیر دروشی (بؤ باشترکردنی رهوشی جیهان، سهر له نوی بیر کردنه وه و بنیاتانه وه) * له